

A MAB FvB 27/2010. számú határozata

Az *Általános Vállalkozási Főiskola* (a továbbiakban: Főiskola) rektora 2010. január 28-án felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az Oktatási Hivatalhoz (a továbbiakban: OH) a Főiskola **nemzetközi tanulmányok** mesterképzési szakindítási kérelme tárgyában készült – a MAB 2010/1/XIV/17. számú határozatával meghozott – elutasító szakértői véleményével szemben. Az OH 2010. február 26-án kelt és a MAB Titkársághoz 2010. március 2-án érkezett átiratában a MAB Felülvizsgálati Bizottságát (a továbbiakban: MAB FvB) kérte fel az ügyben újabb szakértői vélemény adására.

Szakértői vélemény

Az indoklásban *dőlt* betűvel szedjük a MAB eredeti elutasító határozatából idézett szövegrészeket, álló betűvel a felülvizsgálati kérelemből vett idézeteket, s **félkövérrel** az új szakértői vélemény szövegét.

Tantervi mozzanatok

A MAB nem támogató határozata szerint: „Zavart okoz, hogy a tantervi táblázatban megadott egyes tantárgyaknak hiányzik a leírása (nemzetközi válságkezelés, magyar külgazdasági politika és diplomáciatörténet, nemzetközi gazdasági intézmények, interkulturális menedzsment), és fordítva, vannak tantárgyi leírások, melyek nem szerepelnek a táblázatban (regionális biztonság, a gazdasági fejlődés elmélete). Két olyan tárgy is szerepel, melynek címe nem pontosan egyezik a táblázatban és a tárgyleírásban, de azért beazonosíthatóak (jelenkori európai társadalomtörténet/Európai társadalomtörténet a 20. században, regionális reformok Magyarországon /regionális reformok). A kérelemben ugyan tisztázzák a regionális biztonság/ nemzetközi válságkezelés és a jelenkori európai társadalomtörténet/európai társadalomtörténet a 20. században tárgyak összefüggését, de célszerű lett volna a változtatást következetesen végrehajtani. A többi tárgy esetében azonban adtak magyarázatot az eltérésekre.

A programból hiányzik a módszertani képzés, célszerű lenne nem csak a diplomamunka készítése során erre kitérni.

Hiányzik az idegen nyelvi képzés is, annak ellenére, hogy az anyag bevezető részében bőven esik szó a nyelvi képzés fontosságáról és lehetőségeiről, a táblázatokból, tárgyleírásokból teljesen hiányzanak a nyelvórák. Az is megfontolandó, hogy nem kellene-e idegen nyelven néhány szakmai kurzust beépíteni a tantervbe.

A nemzetközi gazdasági kapcsolatok szakirány tantervét illetően az új beadványban az intézmény elfogadhatóan korrigálta a korábban tett észrevételeket ill. kifogásokat.”

A felülvizsgálati kérelem részletesen bemutatja, miben tér el véleménye a MAB határozattól. Az intézmény álláspontja szerint minden – korábban kifogásolt – problémát korrigált. Volt azonban olyan tantárgy, amelyet kihagytak az újabb beadványból, ezért nem találták a bírálók a beadványban.

A módszertani tárgyak hiányára reagálva az intézmény azt állítja, hogy ha ez az egyes tantárgyak keretében elsajátítandó ismeretek átadásával és számonkérésével kapcsolatos elvárás, akkor az az oktatói szabadság körébe tartozik.

Az intézmény az idegen nyelvű képzés hiányára vonatkozó kifogásra azzal válaszol, hogy a tantárgyak jó részénél van megadva idegen nyelvű irodalom, sőt a tantárgyak kb. egyharmadánál jóformán csak idegen nyelvű szakirodalom van megadva. Az idegen nyelvű kurzus bevezetésének igényét az intézmény nem tartja szükségesnek, arra hivatkozva, hogy azt a szak KKK-ja nem írja elő.

Az elutasítás indokolásában szereplő hiány, hogy négy tantárgy esetében (*nemzetközi válságkezelés, magyar külgazdasági politika és diplomáciatörténet, nemzetközi gazdasági intézmények, interkulturális menedzsment*) nincs hozzárendelt leírás, továbbra is fennáll. Bár a felülvizsgálati kérelem oldalszámokat is megjelöl, de az adott oldalon nem szerepelnek. Az „interkulturális menedzsment” nemcsak magyartalansága, de bizonytalan, ismeretlen tartalma miatt is radikálisan átalakítandó. Egyébként ez lenne az egyetlen gyakorlati ismereteket oktató tárgy, holott tárgyalástechnika, protokolláris ismeretek nélkül a mesterképzés hiányos.

Miközben a szak tantárgyai a nemzetközi viszonyokról, ezen belül a gazdaságról és az Európai Unióról átfogó képet adnak, de Magyarország és szomszédsága, vagy a Balkán a hallgatók számára „terra incognita” marad, holott a magyar nemzetközi szakértők, diplomaták nehezebb feladatai ezeken a területeken fognak jelentkezni. Legalább egy-két kurzus erejéig a nemzeti kisebbségek, nemzetközi kisebbségvédelem és az új nyugat-európai bevándorlók problematikájával is foglalkozni kellene. (A „nemzetközi migráció” csak szabadon választható tantárgy, és legfeljebb érinti az „új” kisebbségeket. Az idegen nyelvi jártasságot néhány szakirodalmi tétel még nem garantálja.

A felülvizsgálati kérelem érvelése e tekintetben sem meggyőző. Idegen nyelven oktatott tantárgyak és azokban idegen nyelven történő vizsgázás nélkül a nyelvtudás nem ellenőrizhető.

Az oktatókkal kapcsolatos mozzanatok

A MAB nem támogató határozata szerint: „*A szakfelelős és a szakirány-felelősök megfelelnek a formai feltételeknek. A szakfelelős azonban, aki a program egyetlen akadémiai doktora, 2010-ben beölti 70. életévét, a szak élén más kell hogy álljon addigra, egyelőre viszont Ő az egyetlen ilyen rangú oktató a programban. A tárgyfelelősök és oktatók formálisan megfelelnek a követelményeknek. Ugyanakkor több oktatónál is felmerül az életkor kérdése (egy oktató 1938-ban, ketten 1940-ben születtek), egy oktató pedig (N. N.) tartósan külszolgálaton van. Néhány oktató a többiekhez képest lényegesen kevesebb publikációval rendelkezik, egy oktatónál pedig a beadottak alapján nem lehet megítélni, hogy alkalmas-e tárgya (interkulturális menedzsment) oktatására, mivel a tárgy leírása hiányzik az anyagból, a publikációs lista pedig nem támasztja alá a tárgy címe által sugalltatot.*”

Az intézmény álláspontja szerint a szakértői véleményben meg kellett volna jelölni, kinél hiányzik a publikáció, s mennyi kellene.

A szakfelelőssel kapcsolatos életkori kifogást (70. év) a felülvizsgálati kérelem formailag ugyan megválaszolja, de ezzel együtt a képzés jövője szempontjából nem megnyugtató. Tudományos tevékenysége egyetlen részdiszciplínára (nemzetközi biztonság elmélete) szorítkozik. Erre a feladatra szélesebb kitekintéssel és érdeklődéssel bíró szakember lenne alkalmas.

A szakirányfelelősök és a tantárgyfelelősök esetében felmerül, hogy a vendégoktatók lecserélése kevésbé rangos belső oktatókkal, megfelelő-e.

A felülvizsgálati kérelem a felmerült kifogások nevesítését kéri. A szakfelelős és N. N. 70 éves kora mellett 60. évét betölti, ill. ennél idősebb N. N., N. N., N. N., N. N., N. N. és N. N., 59 éves N. N. A fiatalabb, 40-es éveik elején lévő oktatók közül N. N., N. N. és N. N., valamint N. N. publikációs teljesítménye igen szerény, jobbára tanulmányokból és újságcikkekből áll. N. N. pedig eddig csak a gyógyszerárak és az élelmiszerek vásárlóinak a fogyasztási szokásairól publikált. A „záróvizsga-központ igazgatója” címet viselő N. N. publikációs listája eddig a Néphadsereg és a Honvédelmi Szemle

folyóiratokon kívül az e-business-ről írott tanulmányokból áll. Nemzetközi kapcsolatainál a „Bebess-Bólyai” (sic!) Egyetemet jelöli meg. Azaz az igényes tantárgyakhoz tartozó oktatói gárda – néhány kivétellel (N. N. és N. N.) – nem látszik alkalmasnak a mesterszintű képzéshez. Az életrajzokban sehol sem szerepel az idegennyelv-tudás – talán ez sem véletlen.

Összefoglalás

Az elutasítás legfőbb oka a személyi feltételek biztosítása. A két MTA doktora címmel fokozattal rendelkező oktató (az egyik a szakfelelős N. N.) 70 éves, az ő szakterülete túl szűk, és ez az általa oktatott tantárgyak, illetve azok irodalma tekintetében is látható. N. N. rangja, sokoldalú tudományos teljesítménye imponáló, de ő nem vehető figyelembe az intézményben akkreditációs szempontból.

Súlyosabb és nehezebben orvosolható probléma, hogy az oktatók többsége 60 éves vagy idősebb, de köztük is többnek a tudományos teljesítménye vagy nem túl erős, vagy más szakterületekhez kapcsolódik.

Mindezek alapján a MAB FvB az *Általános Vállalkozási Főiskolán* a *nemzetközi tanulmányok* mesterképzési szak *indítását nem támogatja*.

Budapest, 2010. június 4.

Szekeres Júlia
a MAB FvB elnöke